

Kaip pakuojami švieži vaisiai ir daržovės?

Švieži vaisiai ir daržovės turi būti įpakuoti taip, kad būtų tinkamai apsaugoti nuo pažeidimų ir vartotojų klaidinimo:

- > pakuotėje turi būti tos pačios kilmės, kokybės klasės, veislės ir dydžio vaisiai;
- > ekstra klasės vaisiai ir daržovės turi būti vienodos spalvos ir to paties sunokimo laipsnio;
- > matomoji pakuotės dalis turi atitikti visą jos turinį;
- > pakuotės viduje naudojamos medžiagos bei prekiniai skirtukai neturi būti kenksmingi žmonių sveikatai;
- > pakuotėje neturi būti pašalinių priemaišų;
- > mažose, iki 5 kg pakuotėse, parduodamose mažmeninėje prekyboje, gali būti pakuojami skirtingų rūšių, veislių bei kilmės produktai.

Kaip ženklinami švieži vaisiai ir daržovės?

Vaisiams ir daržovėms, kuriems taikomi specialieji kokybės reikalavimai, privaloma etiketėje nurodyti:

- > produkto pavadinimą;
- > kilmės šalį;
- > kokybės klasę (jei to reikalauja standartas);
- > veislę ar prekinį tipą (jei to reikalauja standartas);
- > tiekėją (adresą, telefoną ir t. t.);
- > vieneto kainą.

Supakuotiems šviežiams vaisiams ir daržovėms papildomai ant kiekvienos pakuotės pateikiama informacija:

- > pakuotojas (arba) siuntėjas (adresas, telefonas ir t. t.);
- > dydis (jei rūšiuojama pagal dydį);
- > vienetų skaičius (jei rūšiuojama pagal standartą);
- > jei taikytina, nurodoma konservuojanti medžiaga ar kitos cheminės medžiagos, naudotos nuėmus derlių;
- > grynasis kiekis.

Vaisiams ir daržovėms, kuriems taikomi tik bendrieji kokybės reikalavimai, nepriklausomai nuo to ar jie yra supakuoti ar ne, ženkliniame privaloma nurodyti:

- > produkto pavadinimą;
- > kilmės šalį;
- > tiekėją (adresą, telefoną ir t. t.).

Ar galima prekiauti vaisių, daržovių mišiniais?

Leidžiama prekiauti įvairių rūšių vaisių ir daržovių mišiniais pakuotėse, kurių grynasis svoris yra 5 kg ar mažesnis. Produktai pakuotėje turi būti vienodos kokybės, ir kiekvienas produktas turi atitikti specialiuosius arba, jei tam tikram produktui specialieji kokybės reikalavimai netaikomi, bendruosius kokybės reikalavimus.

Pažymėtina, kad jei mišinyje esančių vaisių ir daržovių kilmės šalis yra daugiau nei viena valstybė narė ar trečioji valstybė, vietoje kilmės šalių gali būti nurodyta:

- > „ES kilmės vaisių ir daržovių mišinys“;
- > „ne ES kilmės vaisių ir daržovių mišinys“;
- > „ES ir ne ES kilmės vaisių ir daržovių mišinys“.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba
Siesikų g. 19, LT-07170 Vilnius
Tel. 8 (5) 240 4361
Nemokama telefono linija 8 800 40 403
Faks. 8 (5) 240 4362
El. paštas vmvt@vet.lt
www.vmvt.lt

Ką reikėtų žinoti apie šviežių vaisių ir daržovių kokybės reikalavimus

Vaisių ir daržovių mūsų maiste niekada neturi trūkti, turėtume juos valgyti, kiek galima dažniau. Kasdien ant stalo matomoje vietoje turėtų puikuotis ne saldainiai, o švieži vaisiai, o žiemą jų pritrūkus – džiovinti vaisiai ar jų mišiniai. Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) rekomenduoja suvalgyti mažiausiai 400 g vaisių ir daržovių per dieną, taip sumažinant riziką susirgti širdies ir kraujagyslių ligomis, insultu, 2 tipo cukriniu diabetu, nutukimu ar vėžiniais susirgimais.

Kokie bendrieji reikalavimai vaisių ir daržovių kokybei?

Bendrieji kokybės reikalavimai taikomi visiems šviežiams vaisiams ir daržovėms. Vaisiai ir daržovės turi būti:

> nepažeisti, nesugedę, švarūs, be kenkėjų ar jų nepažeisti, be perteklinės išorinės drėgmės, be pašalinio kvapo ir (arba) skonio, pakankamai subrendę.

Leistina:

> kiekvienoje partijoje būtų 10 % produktų (pagal skaičių arba svorį), neatitinkančių būtiniausių kokybės reikalavimų. Tačiau iš jų – puvinio pažeisti produktai – gali sudaryti ne daugiau kaip 2 %.

Ženklinant vaisius ir daržoves privaloma nurodyti produkto kilmės šalį.

Kokie specialieji reikalavimai vaisių, daržovių kokybei?

Paruoštiems vartoti ir supakuotiems šviežiams vaisiams ir daržovėms taikomi specialieji kokybės reikalavimai:

> vaisiai ir daržovės turi būti nepažeisti, nesugedę, švarūs, be ligų ir kenkėjų, kenkėjų iš esmės nepažeistu minkštumu, be perteklinės išorinės drėgmės, be pašalinio kvapo ir skonio, pakankamai subrendę.

Vaisiai ir daržovės skirstomi į kokybės klases.

> ekstra klasė – aukščiausios kokybės produktai. Pvz., šios klasės braškės turi turėti atitinkamai veislei būdingas savybes, uogos turi būti be defektų;

> I klasė – geros kokybės produktai. Pvz., šios klasės braškės turi turėti atitinkamai veislei būdingas savybes, leidžiami neįžymūs formos defektai, uogos turi būti nežemėtos;

> II klasė – produktai, atitinkantys būtiniausius kokybės reikalavimus. Pvz., šiai klasei priskiriamos braškės, kurios neatitinka aukštesnėms klasėms keliamų reikalavimų. Leidžiami formos defektai, nestiprus sausas sumušimas, uogos gali būti šiek tiek žemėtos.

Pažymėtina, kad žemesnės kokybės nei II klasė švieži vaisiai ir daržovės gali būti skirti tik perdirbimui, prekiauti jais negalima.

Kokiems šviežiams vaisiams ir daržovėms taikomi specialieji kokybės reikalavimai?

Specialieji prekybos reikalavimai (standartai) taikomi ne visiems šviežiams vaisiams ir daržovėms. Tokie griežtesni reikalavimai nustatyti tik:

- > braškėms ir žemuogėms;
- > citrusiniams vaisiams;
- > kiviams;
- > kriaušėms;
- > obuoliams;
- > saldžiosioms paprikoms;
- > pomidorams;
- > salotoms, garbanotosioms ir plačialapėms trūkažolėms;

- > persikams ir nektarinams;
- > valgomosioms vynuogėms;
- > maistinėms bulvėms.

Kam netaikomi šviežių vaisių ir daržovių prekybos reikalavimai?

Prekybos reikalavimai netaikomi Lietuvoje užaugintiems vaisiams ir daržovėms, kuriuos tiesiogiai galutiniam vartotojui parduoda ūkininkai ir sodininkai. Išimtys taikomos ir šiems šviežiams vaisiams ir daržovėms:

- > perpjautiems, apipjaustytiems ar kitaip apdorotiems ir skirtiems patiekalų gamybai;
- > skirtiems perdirbimui, kai yra atitinkamai paženklinti;
- > skirtiems kitoms, ne maisto reikmėms;
- > Lietuvoje užaugintiems ir vežamiems į prekinio paruošimo vietą arba laikinąją sandėliavimo vietą;
- > parduodamiems asmeniniam vartojimui tiesiogiai iš ūkio.

Kokie leistini šviežių vaisių, daržovių kokybės nuokrypiai?

Visais prekybos etapais leidžiami tam tikri kiekvienos partijos vaisių, daržovių neatitinkančių nurodytai klasei keliamų reikalavimų, kokybės bei dydžio nuokrypiai:

- > ekstra klasei – 5 % (pagal skaičių arba svorį) neatitinkančių šios klasės reikalavimų, tačiau atitinkančių I klasės reikalavimus;
- > I klasei – 10 % (pagal skaičių arba svorį) neatitinkančių šios klasės reikalavimų, tačiau atitinkančių II klasės reikalavimus;
- > II klasei – 10 % (pagal skaičių arba svorį) neatitinkančių nei šios klasės reikalavimų, nei būtiniausių reikalavimų. Iš šio leistino nuokrypio ne daugiau kaip 2 % produkto gali būti pažeisti puvinio.